

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ХАРКІВСЬКОГО ОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

08.12.2016 № 151 - рк/к

м. Харків

КП «ХАРКІВВОДОКАНАЛ»
61013, м. Харків,
вул. Шевченка, 2

Про припинення дій,
які містять ознаки порушення
законодавства про захист
економічної конкуренції

В ході дослідження ринку послуг централізованого водопостачання, на підставі подання першого відділу досліджень та розслідувань від 29.06.2016 № 268 у зв'язку з наявністю в діях КОМУНАЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА «ХАРКІВВОДОКАНАЛ» (надалі – КП «Харківводоканал») ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополюним (домінуючим) становищем на ринку, а саме дії, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку централізованого водопостачання, адміністративною колегією Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України прийнято розпорядження від 30.06.2016 № 94-рп/к про початок розгляду справи № 1/02-68-16 (надалі – Справа).

Дії КП «Харківводоканал» полягають у стягненні зі споживачів послуг з централізованого водопостачання (населення) плати за виконання робіт з розпломбування квартирних засобів обліку води для виконання робіт з державної повірки (ремонт, технічного обслуговування), що призводить до завищення вартості цих послуг в цілому.

В ході розгляду Справи встановлено наступне.

КП «Харківводоканал» є юридичною особою, має самостійний баланс, розрахунковий рахунок та зареєстроване 18.05.1995 за № 1 480 120 0000 010649, ідентифікаційний код – 03361715, місцезнаходження: 61013, м. Харків, вул. Шевченка, буд. 2. Основним видом діяльності КП «Харківводоканал» є забір, очищення та постачання води (код за КВЕД 36.00).

У розумінні абзацу дванадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» КП «Харківводоканал» є суб'єктом господарювання.

З метою з'ясування становища КП «Харківводоканал» на ринку централізованого водопостачання, відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» та Методики визначення монополюного (домінуючого) становища суб'єкта господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 05.03.2002 № 49-р, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від 01.04.2002 за № 317/6605 (надалі - Методика), встановлено наступне.

Об'єктами аналізу щодо визначення монополюного (домінуючого) становища є:

- послуга з централізованого водопостачання;
- виконавець послуг – КП «Харківводоканал».

Споживачами послуг є фізичні особи, які отримують або мають намір отримати послуги з централізованого водопостачання.

Абзацом дев'ятнадцятим статті 1 Закон України «Про питну воду та питне водопостачання» визначено, що централізоване питне водопостачання – господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води.

Відповідно до визначення, наведеного в пункті 2 Правил надання послуг з централізованого опалення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 21.07.2005 № 630 (надалі – Правила № 630), централізоване постачання холодної води - послуга, спрямована на задоволення потреб споживача у холодній та гарячій воді, яка надається виконавцем з використанням внутрішньобудинкових систем холодного та гарячого водопостачання.

Згідно зі статтею 5 Закону України «Про природні монополії» ринок централізованого водопостачання перебуває у стані природної монополії.

Централізоване водопостачання є послугою, яка не має заміників. Внаслідок технологічних особливостей централізованого водопостачання, конкуренція на зазначеному ринку відсутня.

Послуга з централізованого водопостачання в розумінні абзацу тринадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції» є товаром.

Таким чином, товарними межами ринку є послуги з централізованого водопостачання.

Рішенням виконавчого комітету Харківської міської ради від 16.05.2012 № 286 «Про внесення змін до рішення виконавчого комітету Харківської міської ради від 23.12.1998 № 1407 «Про визначення виконавців послуг в житловому фонді міста» виконавцем послуг з централізованого водопостачання визначено КП «Харківводоканал».

Отже, територіальними межами ринку є територія м. Харкова, на якій розташовані мережі водопостачання, що належать КП «Харківводоканал».

Враховуючи вищенаведене, КП «Харківводоканал» має ознаки монопольного (домінуючого) становища на ринку централізованого водопостачання в межах території міста Харкова, де розташовані належні йому мережі.

За наявною інформацією, зі споживачів послуг з централізованого водопостачання КП «Харківводоканал» стягує плату за виконання робіт з розпломбування квартирних засобу обліку води для виконання робіт з державної повірки (ремонт, технічного обслуговування).

Відповідно до частини четвертої статті 17 Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність» періодична повірка, обслуговування та ремонт (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) засобів виміральної техніки (результати вимірювань яких використовуються для здійснення розрахунків за спожиті для побутових потреб електричну і теплову енергію, газ і воду), що є власністю фізичних осіб, здійснюються за рахунок суб'єктів господарювання, що надають послуги з електро-, тепло-, газо- і водопостачання. Періодична повірка проводиться за рахунок тарифів на електро-, тепло-, газо- і водопостачання.

Згідно з пунктом 5.4 Правил користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України, затверджених Наказом Мінжитлокомунгоспу від 27.06.2008 № 190, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 07.10.2008 за № 936/15627 (надалі – Правила № 190), періодична повірка, обслуговування та ремонт засобів обліку проводяться відповідно до Закону України «Про метрологію та метрологічну діяльність», а також інших нормативно-правових актів, які регулюють цю сферу діяльності.

Відповідно до пункту 29 Правил № 630 споживач має право, зокрема, на періодичну повірку, обслуговування та ремонт (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) квартирних засобів обліку.

Пунктом 32 Правил № 630 встановлено обов'язок виконавця проводити періодичну перевірку квартирних засобів обліку, їх обслуговування та ремонт, у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж.

Підпунктом 3 пункту 9 Правил № 630 передбачено, що періодична перевірка, обслуговування та ремонт (у тому числі демонтаж, транспортування та монтаж) квартирних засобів обліку проводяться за рахунок виконавця.

Відповідно до пункту 16 Порядку формування тарифів на послуги з централізованого постачання холодної води, водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем), затвердженому Постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2011 № 869 (надалі – Порядок), до складу витрат на збут послуг з централізованого постачання холодної води, водовідведення включаються витрати, безпосередньо пов'язані із збутом послуг споживачам, в тому числі витрати на проведення планових періодичних перевірок, обслуговування і ремонт квартирних засобів обліку холодної води, у тому числі їх демонтаж, транспортування та монтаж після перевірки, розпломбування та опломбування, а також витрати на формування обмінного фонду квартирних засобів обліку холодної води.

Відповідно до додатку 1 «Структура тарифу на централізоване водопостачання КП «Харківводоканал» до Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг «Про встановлення тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення КП «Харківводоканал» від 12.11.2015 № 2757 витрати на збут складають 46 792,611 тис. грн. на рік, у тому числі інші витрати – 8 016,814 тис. грн. на рік.

Враховуючи вищенаведене, стягнення додаткової плати за виконання робіт з розпломбування квартирних засобів обліку води для виконання робіт з державної перевірки чинними нормативно-правовими актами не передбачена.

Наказом КП «Харківводоканал» від 26.02.2014 № 232 затверджено вартість робіт з розпломбування квартирних засобів обліку води для виконання робіт з державної перевірки (ремонт, технічного обслуговування та інше) у розмірі 53,00 грн.

Таким чином, КП «Харківводоканал» стягується плата зі споживачів послуг централізованого водопостачання при виконанні робіт з розпломбування квартирних засобів обліку води для виконання робіт з державної перевірки (ремонт, технічному обслуговуванню).

Стягнення КП «Харківводоканал» зі споживачів плати за виконання робіт з розпломбування квартирних засобів обліку води призводить до завищення вартості послуг з централізованого водопостачання в цілому, а отже – до ущемлення інтересів споживачів.

За умов існування конкуренції на ринку централізованого водопостачання споживач мав би змогу відмовитись від оплати вищезазначених робіт і звернутись до іншого суб'єкта господарювання з метою отримання послуг при умовах дотримання вимог нормативних документів у сфері водопостачання. В даному випадку конкуренція на зазначеному ринку відсутня і КП «Харківводоканал» має можливість встановлювати умови придбання споживачами послуг з централізованого водопостачання, зловживаючи монопольним становищем.

Враховуючи викладене, дії КП «Харківводоканал», які полягають у стягненні зі споживачів послуг з централізованого водопостачання (населення) плати за виконання робіт з розпломбування квартирних засобів обліку води для виконання робіт з державної перевірки (ремонт, технічного обслуговування), що призводить до завищення вартості цих послуг в цілому, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку централізованого водопостачання.

Листом від 02.09.2016 № 4650 (вх. № 2673) КП «Харківводоканал» повідомило, що припинило стягнення коштів за виконання робіт з розпломбування квартирних водолічильників для виконання робіт з періодичної перевірки (ремонт, техобслуговування і інше).

Отже, порушення КП «ХАРКІВВОДОКАНАЛ» припинено.

Враховуючи викладене, керуючись статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», адміністративна колегія Харківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає КП «ХАРКІВВОДОКАНАЛ» (ідентифікаційний код – 03361715) такі

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Вжити заходи для усунення наслідків дій, які полягають у стягненні зі споживачів послуг з централізованого водопостачання (населення) плати за виконання робіт з розпломбування квартирних засобів обліку води для виконання робіт з державної повірки (ремонт, технічного обслуговування), що призводить до завищення вартості цих послуг в цілому, та містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, що призвели до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку централізованого водопостачання, а також усунення причин виникнення цього порушення та умов, що йому сприяють.

Про виконання рекомендацій шляхом прийняття розпорядчого документу, яким посилять контроль за дотриманням пункту 9 Правил № 630 працівниками КП «ХАРКІВВОДОКАНАЛ», які займаються наданням послуг з розпломбування квартирних засобів обліку води для виконання робіт з державної повірки (ремонт, технічного обслуговування), повідомити територіальне відділення із наданням копій підтверджуючих документів в 10-ти денний строк з дня отримання цих рекомендацій.

Звертаємо увагу, що згідно з частиною другою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Крім того, відповідно до частини третьої статті 46 вищезазначеного Закону, за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції закривається.

Голова колегії

Н.В. Фастова